

Sygn. akt I CSK 4600/22

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Manowska

w sprawie z powództwa A. F.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę i ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym 20 grudnia 2022 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 15 marca 2022 r., sygn. akt I ACa 837/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**
- 2. zasądza na rzecz powódki od pozwanego 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) z tytułu zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 13 września 2021 r. Sąd Okręgowy w Warszawie ustalił nieważność umowy kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem CHF o nr [...] zawartej pomiędzy A. F., a Bank spółka akcyjna z siedzibą w W. (poprzednio: Bank1. spółka akcyjna z siedzibą w W.) i zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 583 377,42 złotych wraz z odsetkami.

Apelację od tego wyroku złożyła zarówno powódka jak i pozwany.

Wyrokiem z 15 marca 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił częściowo wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 13 września 2021 r. w zakresie odsetek.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu drugiej instancji wniósł pozwany, zaskarżając wyrok w części i wskazując na naruszenie m.in. art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 189 k.p.c., art. 65 k.c., art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (dalej: „pr.bank.”), art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 3 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13, art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 3 pr.bank. oraz art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13, art. 358 k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 i 2 k.c., art. 56 k.c. w zw. z art. 41 Prawa wekslowego w zw. z art. 354 w zw. z art. 385¹ § 1 i 2 k.c., art. 385¹ § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 5 k.c., art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 w zw. z art. 2 Konstytucji oraz z art. 2 i art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, art. 1 ust. 2 w zw. z art. 3 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13 w zw. z art. 385¹ § 1 k.c., art. 1 pkt 1 lit. a) oraz art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 385¹ § 1 k.c.

Skarżący przedstawiając przyczyny, dla których skarga kasacyjna powinna zostać przyjęta do rozpoznania wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne związane z dokonywaniem ocen klauzul przeliczeniowych w związku z art. 111 ust. 1 pkt 4 pr.bank. Ponadto skarżący wskazał na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności oraz praktyce sądów powszechnych: art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13, wykładni art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 3 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13, wykładni art. 1 pkt 1 lit. a) i art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 385¹ § 1 k.c. w zakresie ustalenia czy możliwe jest dalsze wykonywanie umowy kredytu, w której już od momentu jej zawarcia zastrzeżona jest możliwość spłaty rat kapitałowo-odsetkowych bezpośrednio w walucie CHF i wypłaty kredytu w tej walucie, po wyeliminowaniu z niej, uznanych za abuzywne, klauzul przeliczeniowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli zachodzi (przynajmniej) jedna z wymienionych w tym przepisie przyczyn, co powinno zostać wykazane i należycie uzasadnione przez wnoszącego skargę (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Warunki, jakim powinno odpowiadać prawidłowe uzasadnienie wniosku, zostały określone w bogatym i ustabilizowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego. Objąsnił to w nim również, że skarga kasacyjna jako szczególny środek zaskarżenia nie służy weryfikacji prawidłowości podstawy faktycznej i prawnej orzeczenia.

Skarżący podniósł, że w sprawie występuje potrzeba wykładni przepisów prawa wywołujących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, co uzasadnia - jego zdaniem - przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jednakże wskazane przez skarżącego przepisy, zwłaszcza art. 385¹ § 1 i 2 k.c. były przedmiotem orzeczeń Sądu Najwyższego i nie ma potrzeby, aby Sąd Najwyższy wypowiadał się w tej kwestii ponownie.

W orzecznictwie przyjęto, że art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 umożliwia, aby sąd krajowy, po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru niektórych warunków umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i oprocentowanego według stopy procentowej bezpośrednio powiązanej ze stopą międzybankową danej waluty, przyjął, zgodnie z prawem krajowym, że ta umowa nie może nadal obowiązywać bez takich warunków z tego powodu, iż ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/19). Klauzule indeksacyjne stanowią postanowienia określające główne świadczenia stron w rozumieniu art. 385¹ § 1 zdanie drugie k.c., gdyż kształtują wprost wysokość sumy kredytu (zob. wyroki SN: z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22, i z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22).

Wylimitowanie ryzyka kursowego jest równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, że należy ją uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze, co w konsekwencji prowadzi do niezwiązania umową w całości (zob.

wyroki SN: z 3 lutego 2022 r., II CSKP 975/22; z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; z 13 kwietnia 2022 r., II CSKP 15/22, oraz z 26 kwietnia 2022 r., II CSKP 550/22).

Dla niniejszej sprawy nie ma znaczenia następcze zmiany wprowadzone art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 165, poz. 984), na które powołuje się skarżący starając się wykazać potrzebę wykładni art. 385¹ § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13. Możliwość spłaty kredytu we frankach szwajcarskich od pewnego momentu wykonywania umowy, w wyniku wejścia w życie tej ustawy, nie usuwa źródła abuzywności, jakim jest nierównomierne rozłożenie ryzyka kursowego. Skoro mechanizm indeksacji podlegał wyeliminowaniu z umowy *ex lege*, to dalsze ustalenia stron odnoszące się do tego mechanizmu nie mogły odnieść skutku prawnego (zob. wyrok z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22, OSNC-ZD, nr 4, poz. 44).

W sprawie nie występuje też istotne zagadnienie prawne dotyczące dokonywania oceny klauzul przeliczeniowych (klauzul ryzyka walutowego), tj. klauzul przewidujących stosowanie kursu kupna do wypłaty kredytu lub kursu sprzedaży do spłaty rat kapitałowo-odsetkowych, wynikających z tabeli kursowej banku, z perspektywy abuzywności. Zdaniem skarżącego należy uwzględnić, że art. 111 ust. 1 pkt 4 pr.bank. dawał w czasie zawierania umowy bankowi podstawę do ustalania kursów w tabeli kursowej banku i żaden przepis prawa nie przewidywał w dacie zawarcia umowy kredytu obowiązku wskazywania w jej treści sposobu ustalania kursów walut.

Nieskuteczność powołania się przez skarżącego na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wiąże się z koniecznością sformułowania określonego problemu prawnego o charakterze abstrakcyjnym, powołania przepisów, które stanowiły źródło jego powstania, zaprezentowania jurydycznej argumentacji przekonującej o istnieniu na tle tego problemu rozbieżnych ocen prawnych, a także świadczącej o poważnych trudnościach w jego rozwiązaniu, ponadto wskazania, dlaczego jest ono istotne (por. m.in. postanowienia SN z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 12 grudnia 2013 r., IV CSK 384/13). Należy wskazać, że przedstawione zagadnienie nie spełnia wskazanych przesłanek, gdyż w licznych

orzeczeniach Sądu Najwyższego wskazano, że postanowienia, w których możliwość ustalania kursu, a co za tym idzie wysokości świadczeń, zależy od arbitralnej decyzji jednej ze stron, mają charakter niedozwolony. Stanowisko to jest już ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. wyroki: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, nr 11, poz. 134; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 13 grudnia 2018 r., V CSK 559/17; z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, OSNC 2020, nr 7-8, poz. 64; z 7 listopada 2019 r., IV CSK 13/19; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21, i z 28 września 2021 r., I CSKP 74/21, OSNC 2022, nr 5, poz. 53).

W najnowszym orzecznictwie Sąd Najwyższy dodatkowo wzmocnił powyższe stanowisko, stwierdzając, że postanowienia umowy zawartej z konsumentem, przyznające bankowi swobodę kształtowania kursu waluty obowiązującego w ramach stosunku umownego, a przez to swobodę kształtowania wysokości świadczenia własnego i drugiej strony, należy uznać za niedozwolone postanowienia umowne, choćby bank w rzeczywistości korzystał z tej swobody w sposób oględny, nie naruszając rażąco interesów drugiej strony (wyrok z 30 czerwca 2022 r., II CSKP 656/22, OSNC-ZD, nr 4, poz. 52).

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach postępowania rozstrzygnięto stosownie do art. 98 § 1 i 3 i art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.